

اسلام دنیاسی

خالد

سنہ	۳	جاذی الاول	۳۳۱	عدد
۱	پنجشنبہ	مارت	۳۲۹	۳

ایمان [۱]

۲

اسلامیتك اڭ جامع ، اڭ بۈۈك شىعارى اولان
شۈكۈمۈ طىيە سايەسىدە ، حاصل اولان ايمان ،
« انما المؤمنون اخوة » آيت كرىمىنىڭ حىكمىيە ،
عموم ، مۇمىنلار آراسىدە بىر نىسب مەنۋى قىلىندى .
ايمان حىيىيە قارىنداشلىك — عمومىيە مىللەردە ، عمومى
آرزولۇردە ، كۈزۈل غاھىدە بىرلىك بولۇش دېرىمى
ملاحظىيە — سياست اسلامىيە اساسىدە وضع
قىلىنمىش ايدى . ايمان قارىنداشلىقى « النبى اولى
بالمؤمنين من انفسهم » وازواجە امھاتىم ، آيت
كرىمىنىڭ حىكمىيە قان قارىنداشلىككەندىن اعتباردە
اۋستون عد اولۇندى . — ازواج مطھرە
مۇمىنلار ئائىلىلى اولوب ، نىبى كرىم ، مۇمىنلار
كەندىلەردىن ياقىن بابالىرى ، اولور ايسە ، ايمان
قارىنداشلىقى حقوق جەھىيە قان قارىنداشلىككەندىن
البتە اۋستون اولور .

بوتون عالم اسلاميت ايجون شىوايىكى آيت
كرىمىدە كۈستۈلمىش سياست اسلامىيەنى بىياندىن
بىن بالىكلىكە عاجىزم . لىكن شىوايىكى آيتنىڭ قانداقلىرى
غايىت آچىقدۇر ، مەنالىرى غايىت كەڭىش : كەندى
باشلىرىدە مەستقل ، بىر دىكىرىدە مەجھۇلە بىر بىر
اهل اسلام ، كۈمۈ طىيە بىر كىتەپ قان قارىنداش
كې قارىنداش اولور ايسە ، بوتون عالم اسلاميت
— بابالىرى رسول كرىم اولان — بۈۈك عالمىيەنى
تەشكىل ايدىر ايسە ، او عالمە اعضاءلىرىنىڭ حقوق
مەقابىلەلىرى قان قارىنداشلىرىنىڭ حقوقلىرىدىن ھەم زىيادە
ھەم قوتىلى اولور ايسە ، قرآن كرىم اۋىيۈك

[۱] بايى ايكىنچى نەسخەدە

عالمەدە اڭ عادل امام اولىق صىفەتلىك قائم اولور
ايسە ، بۈيۈك كۈزۈل بىر سياست بولماز ، ياخۇد
بۈيۈك كۈزۈل سياستى آرامغە حاجت قالماز .

لىكن ، نەندەر ؟ تارىخ اسلاميت دە شىوايىتىڭ
حىكمى يوق ايدى ، عەھد رسالىت دە بىرلىشىش
امت اسلامىيە اولىكى عصرى كەندىسىدە ، قەتەل
اقتىسادىيە ، مەتفرق اولدى بۈيۈك عالم
اسلاميت بىرلىك يۈزى كۈرمەدى . خىلافت
دەوالىرى ، جبارلىرى ھوالىرى دىنىك قوتىدە غلبە
ايدى ، دىنىك اڭ بۈۈك قانۇنى يەنى جامىيەنى
تۈرك قىلىندى . چىنكىز قىيامەتلىرى ، اسپانىيەدەشلىرى
صايىب محاربەلىرى اسلام دولتلىرى ، يالگىز مەدائىفە
وظىفەلەرنە اولسون ، جەم ايدەمدى .

اسلام دولتلىرىنىڭ تارىخلىرىدە نەزىر ايدىن
انسان تەجىب ايدىر . مەزھەپلەردە اخلاقلىرى غايىت
سەجىجى ايكىن ، اهل اسلامك اوقۇدرا افتراقلىرى ،
بىر دىكىرىدە عداۋەتلىرى ، نصرايت مەزھەپلەردە
اختلاف غايىت بۈۈك ايكىن ، خىستىيانلىرى اوقۇدرا
بىرلىكلىرى تەجىب قىلىنە جەق بىر ھالدىر . صايىب
محاربەلەردە نصرايت نصرايتلىرى كەلەرلىرى جەم
ايدى ، لىكن اۋساعتلەردە بىر دىكىرىدە اڭ ياقىن
مىسلمانلاردا بىلە بىرلىك يوق ايدى . صايىب اردو .
لەينە غلبە ايدە بىلىش سلطان صلاح الدىن ايۈبى
حىزىرتلىرىدە اۋ وقت اهل اسلامى بىرلىشىدۇر مەكەن
عاجىز قاندى . دىشمەن اسلامىنى خراب ايدىر
ساعتلەردە اۋلاقنىڭ زامانلىرى اۋزىمانىڭ ولىلىرى
تەكىلەردە قاپانلار ايدى . حلال طعامىك ، فرض
نمازىك حرام اولدىنى ساعتلەردە اۋزىمانىڭ ولىلىرى
نافە نەزىر قىلورلار ايدى .

بوندن سوک هذوستانده تورکستان ده
ایران ده تورکیاده آفریقا قطع لرنده، وولغا
بویرلنده بولغان اوقاق بیوک اسلام دولترینک
حاکمیری بوندن کوزل دکل ایدی . دین دشمنی
کبی اوز آرا محاربه دن ، ملککلرلنده عفریت
کبی فساددن باشقه همتلری یوق ایدی . اندلس
دهشتلرینی اووقت اسلام دولترلی رضا کوزیله
بلکه شاداق کورکلیله تماشایدرلرایدی . اندلس ده
یالکیز دینلری ایچون تعذیب قیلوب قتل ایدیلن
حسابیز مسلمانلرک اک سوزشلی قریادلرینی
التذاذ قولاغیله ایشتیدوب طورمش ، تورکیادوانی
اومسکینلرک برقاچ دفعه استمدادلرینی هر دفعه
رد ایدر ایدی . تجاری ، سیاسی معاہدهلر
عقدینی طلب قیلوب دولت عثمانیه قابوسته مراجعت
ایتمش برطانی هندوستان امیرلری ، اعانه طلب
قیلوب التجا ایتمش تورکستان خاکلری همان رد
قینورلار ایدی . وولغا بویرلنده برتانیارحکومت
اسلامیه سی اوزربنه روسلرک هجوملری ساعتلرلنده
قریم خان یالکیز کندی قوتیسه او حکومت
اسلامیه یی قورنارمق ، سوکره تورکیا دولته
قوشمق خصوصلرینه حکومت عثمانیه دن مساعدہ
طلب ایتمش ایسه ده ، یکیدن بردولت جنکیزیه
تأسیس ایدیلور قورقوسیه حکومت عثمانیه خان
جنابلرینی شدله منع ایتدی . یکیدن بردولت
جنکیزیه تأسیس ایتمک آرزوسیه خان جنابلری
نہمت قیلوب ، شدله تکدیر قیلنمش ایدی .
خان جنابلرینی تکدیر ایدن سلطان سلطانلرک
اک بیوک - سلیمان قانونی حضرتلری ایدی .

اسلام دولترینک تاریخلرلنده بویله شاهدلر

آز دکلدر ، خلافتک اولکی سنه لرلنده افتراق
باشلانیدی . سوکره اک رذیل صورتلرده همان
دوام ایتدی . ایمان قارنداشلکی ، اسلامیت
نظریلنده ، قان قارنداشلکی کبی پاخود دها زیاده
ایسه ده ، اوز آرالرلنده عداوتلری اک زیاده اولان
دولتلر ، اسلام دولترلی ایدی ، براککلی اک آز
ملت اسلام ملتلی ایدی .

اسلام دولترینک سیاسی حاکمیری شوبله
ایدی ، ادبی حاکمیری ده بوندن کوزل دکل ایدی .
غرب سیاسیلری ، دولترینه و ظنلرینه صداقتله
اقتضایدرلر ایکن ، ملتلرینک قائده لرینه
عزت لرینه عائد خدمتلر سوک درجه اجتهاد
ایدلر ایکن ، اسلام دولترینک سیاسیلری
خیانت میدالرلنده مسابقه ایدر کبی حرکت
ایدلر ایدی . سیاست دائرملرلنده خیانت ، حدودی
چشم ایدی ، ناکاه آرادہ طبعاً امین بر آدم
چیقار ایسه ، محبط تأثیریله خیانت بوللرینه - سوق
اولتور ایدی . مدنی ملتلر صدق ، استقامت ،
طهارت کبی فضیلتلری التزام ایدلر ایکن بزده
اوکاملرک خلافتہ میل زیاده ایتدی .

عالم اسلامیت ده شوسایی احوالک . ادبی
حاکمک حقیقی - سیلرینی تعین ایتمک مشکل اولسه
کرک . لکن انسانک عقیده سی انسانک اراده - نه ،
اخلاقته ، بتون حرکت لرینه البته بلاشبہ الکیوک
براساسدر . انسانک هر بر حرکتی هر بر عملی
عقیده سنه کوره ، وجدانه کوره اولور . بوکا
کوره ، سیاسی احوالک . ادبی حاکمک حقیقی
سیلرینی ایمان مذهب لرلنده آرامق ممکن اولسه
کرکدر .

عالم اسلامیتك احوالیله ایمان مذهبلی آراسنده، بئم خصوصی نظرمه کوره، غایت بیوک ارتباط واردر. ایکیدن بر: ۱) یاسیایی ادبی خاتیر ایمان مذهبلینک نتیجه لر بدر، ۲) یاخود ایمان مذهبلی سیاسی حاکمک استخاری اوابق اوزره ترتیب قیلنمشدر.

هر حالده، ایمان مذهبلی، خصوصاً اشعریلرک تعلیملی اخلاق فسادینه، سیاست مفسدلرینه کمک مساعده صورتلرده وضع قیلنمشدر. شیعیلک، سنیلک کبی اختلافلر، عداوت، لغت، افتراق اساسلرینه تأسیس قیلنمشدر.

ایمان کوکلده مستور اعتقاددن، لسانله سویله نور رسمی سوزلردن عبارت قیلندی. عقل، علم، کوزل اخلاق، خیرات، حسنات کبی انسانک انسانیت هرکن اولان مبدالرک هریری مدار نجات اولان ایماندن خارج قیلندی. یالکز الله تعالی حضرتلرینه معلوم اولان قاب اعتقادی ایمان قیاندن صوک، اکثریاً عیوب ذنوب پرده سی ظاهر حال خاطری ایچون اعتقادک کندی ده فدا ایدلدی. عاقبت، یالکز لقب لری، قوری اسم لری ظاهر حالدن بدل قیلنوب، اسلامیت قوری نامدن قوری لافدن عبارت اولوب قالدی.

اسمی مؤمن بر آدم عمری بویه مسکرات دکزلرینه مالسه، فحشیانک هریرینه بوبالسه، فقیرلرک ییملرک ماللرینی دالاسه، بیکلر معصوملرک بدبختلکلرینه سبب اولسه، لسانیه شوشیلری حلال دیبه دیک، یالکز اسمی یوزندن مؤمن اولور، قیلنمه مستور اعتقادی خاطری ایچون پاک مسلم اولور. بعضاً استغفار یواننده برطام

لافلی ده آغزینه آلور ایسه، «لا کبیره مع الاستغفار»، قاعده سیله اویله آدم لره خیرلی صفی و بریلور.

ایمانی یالکز قلب ده مستور اعتقاددن، لسانده جاری اقراردن عبارت عدایمک اسلامیتک فسادینه اک بیوک سبب اولدی. چونکه کوزل اخلاقی، کوزل اشلی، خیراتی، حسناتی، حیات نجات ویرر نافع خدمتلی اهل ایدوب، کوکلده مستور اعتقاد لسانله سویله نور اقراره قناعت ایتمک یوللری قیج اولندی. انسانک نجاتنه سبب قیلنمش ایمان یالکز اعتقاددن، یالکز اقراردن عبارت اولور ایسه، اویله ایمان انسانک مغروریتنه اک بیوک سبب اولور، انسان کوکلده حسناتک خیراتک اهمیت قالماز، شرورک، فسادک خیانتک آغزانی بولماز.

عالم اسلامیت ده سیاستک فسادی ده ایمانی یالکز اعتقاد، یالکز اقراره حصر ایتمک حدیه اولدی.

کوکلده مستور اعتقاددن لسانده جاری اقراردن عبارت قیلنمش ایمان ملتک و دولتک امور عمومیه سنده اساس قیلنوب، ظالم لرک خائنلرک بتون ظلملرینه بتون خیانتلرینه کمک مساعده قایللره افراغ ایدلدی. برحاکم قوری لاف سایه سنده مؤمن اولوب ملتک منفعللری یولنده عملدن آزاد اولور ایسه، ظالم لرک خیانتلرک اک بیوکلرخی ارتکاب ایدوب ده ایمانه هیچ برصورتله ضرر کلز ایسه، فقیرلرک قوالری، حیللری سایه سنده ظالم لرینی عدالت، فسلرینی دیانت کبی کوستره بیایور ایسه، قریهلری شهرلری

خراب ابتدا کدن صوک ، درویشلره دورت بش
دورم توزیع ایتک بیوک مرحمتدن حساب قیلنور
ایسه ؛ بوملک کنی قهرآ صویوب ، تربله لمجدلر
بنا ایتک بیوک خبراتدن صایلور ایسه ؛ حجاج
کبی یوز بیکن زیاده معصومی قتل ایتک حرم
الهی بی اهانت ایدوب کبه بی هدم ایتک ، یاخود
یزید کبی روضه سعادت حرم نبوی اک شنیع
صورتلرده تحقیر ایدوب بیت نبوی اک شنیع
صورتلرده قتل ابتدیرمک جنایتلری ده ایمانک
صاغلقه ضرر ویرمز ایسه ، اوقدر صاغلام
ایمان بتون فسادک اک بیوک وسیله سی اک متین
آلی اولور . ظالم لک کافه سینهلری خائن لک بتون
وذا لکری خیانتلری اوله ایمان سایه سیله مستور
ایسه ، اوله ایمان اهل اسلامک دولتلریک
هلاکنه اک قوتلی مقدمه اولور .

ایمان مسئله لرنده اهل کلام مذهب لرینه بن
تعجب ایدرم : لسانک اقراری قابده مستور
اعتقادک ترجمه سی و دلیلی اولاییلور ایسه ،
انسانک عملی ، خیراتی حسنی دها قوتلی دها زیاده
معتبر دایل اولمازمی ؟ احکام دنیویده اقرار
اصل اولاییلور ایسه ، کوزل عمل دها کوزل
اصل اولمازمی ؟ انسان عملنه کوره مؤمن اعتبار
قیلنه ایدی ، آغز اقرارندن دها زیاده اعماده
لائق اولمازمی ایدی ؟

« اعمال ایماندن خارجدر ، زانددور ، کبی
غایت فنا ، اک قابا تعبیر لرینه « اعمال ایمانک
دلیلدر . » دیمک لازم ایدی ، آیت کریم لک
سنت نبویه لک عبارت لرینه نصوص لرینه دها زیاده
موافق اولور ایدی ، اهل اسلام حقه ده دها

زیاده نافع اولور ایدی .

شارع کبیر رسول کریم علیه الصلوة والسلام
حضرت لردن روایت قیلنمش : (۱) ایمان بضع
وستون شعبة ، واحیاء شعبة من ایمان — (۲)
ایمان الصبر والسماحة — (۳) ایمان عفاف
عن المحارم ، عفاف عن المطامع — (۴) ایمان
والعمل اخوان ، ایمان والعمل قرینان لایقبل
احدهما الا بصاحبه — (۵) المؤمن من سلم الناس
من لسانه ویده — (۶) ایمان ان تعلم ان الله
معك حیثما كنت — (۷) والذي تقى بيده
لا يومن عبد حتى يحب لآخيه ما يحب لنفسه من
الخير — (۸) بنی الاسلام علی الصبر والیقین
والعدل . وللمصبر اربع شعب : الشوق ، والشفقة
والزهادة ، والترقب . فمن اشتاق الى الجنة سلا
عن الشهوات . ومن اشفق من النار رجع عن
المحرمات . ومن زهد في الدنيا تهاون بالمصیبات .
ومن ارتقب الموت سارع في الخیرات . والیقین
اربع شعب : تبصرة الفطنة ، وتأویل الحکمة ،
ومعرفة العبرة ، واتباع السنة . فمن ابصر الفطنة
تأول الحکمة . ومن تأول الحکمة عرف العبرة .
ومن عرف العبرة اتبع السنة . ومن اتبع السنة
كانما كان في الاولین . وللمعدل اربع شعب : غوص
الفهم ، وزهرة العلم ، وشرائع الحکم ، وروضة
الحلم . فمن غاص الفهم فسر جل العلم . ومن رعى
زهرة العلم عرف شرائع الحکم . ومن عرف شرائع
الحکم ورد روضة الحلم . ومن ورد روضة الحلم
لم یفرط فی امره وعاش فی الناس وهو فی راحة — (۹)
الحاق الحین نصف الدین — (۱۰) الاسلام حسن
الحقاق . کبی حقیقت معنای لری اراده قیلوب

سویلمش حدیثلر وارایکن ، اهل کلام شو حدیثلری تحریف قیلوب مجازی ، منالره حمل ابتدیلر .

شومعنی ده کلمش حدیثلرک قرآن کریم ده اینمش آیت کریمه لره دلالتلرینه رعایت ایدر ایسه ک ، شارع کریم نظرلنده اعتبار اوانان ایمان عقلدن ، کوزل اخلاقدن خیرات حساندن حق اعتقادلردن عبارت اولور . عملده اثری یوق اعتقادک نظر شارعده اعتباری یوقدر . لسانده جاری اولور سوز ، قلبده مستور اعتقاد عمله مقارن اولمادقجه معتبر دکلمدر .

عملی ایماندن خارج ایدوب ، ایمانی بالکمز اعتقاددن اقراردن عبارت ایتمک منطق فلسفهی اعتباریه اهل کلام نظرلنده مقبول اولاییلور ایسه ده ، انسانک ادینه استقامتنه بتون مصلحتلرینه اساس اولاق اعتباریه تقدیس قیلنور ایماندن عمل خارج اولماز .

انسانک بالکمز شخصنه نسبتله ایمان شودر ، یعنی حق اعتقاددن کوزل عملدن کوزل اخلاقدن عبارتدر . لکن ملک دولنک امور عمومیه نه نسبتله ایمان عدالتدن صلاحدن امانندن حقانیت کبی شیلردن عبارتدر . برانسانک خیاتی ، فسادی ظلمی ، ضررلری کوز مزه کورنوب طور دایکن ، قلبنده مستور اعتقادینک معناسز اقرارینک اهمیتی قالماز .

اداره اشلرنده ، سیاست امورنده ایمان یوقدر ، کفر یوقدر . بالکمز عدل وارددر ، بالکمز ظلم وارددر .

امور عمومیه ده اعتبار قیلنور ایمان ، شارع

کریم نظرلنده ، عدلک مراد فیدر ، کفر ظلمک عینیدر . مراد فیدر . قرآن کریمک شارع حکیمک عرفلری شودر . هم دوات هم ملت قائمه لرینه اسلامیتک الک زیاده مناسبتی ده بونکله در . شارع حکیمک بیوک حکمتنه الک زیاده مناسب سیاستده شودر . ظلمی کفردن ، ایمانی عدلدن تقریب ایتمک جنایتی ، ظالم لره جبار لره هوالرینه آرزو لرینه الک موافق الک مساعد بردیسه اولوب ، صائق خانلر طرفدن احداث قیلنمش بریدعددر . شریعت اسلامییه امور عمومیه بی قلب اعتقادینه لسان اقرارینه تأسیس ایتمش ، بلکه عدالت و مصلحت اساسلرینه تأسیس ایتمشدر . قلبده مستور اعتقاد ، لسانده جاری اقرار امور عمومیه ده هیچ بر صورتله اساس اولماز . اکرده دین عدل اساسنه تأسیس قیلماز ایسه ، یاخود بری دیکرینه مرادف کبی اولماز ایسه ، اوله دین خانلرک ظالم لره هوالرینه آلت اولور ، حقوق اصحابنه مرجعنه ضرر اولور .

نه اولور ایدی ، اکرده ایمانی قسوری اعتقاددن قوری اقراردن عبارت قیلوب عملی ایماندن خارج اینمش کلام مذهبلی کندیلرینک بیپوده اصوللرینی اوقاق مسئله لرینی ، خلافت نزاعلرینه جنسیت تعصبلرینه بجا قیلنمش شیعیلک سنیلک اختلافلرینی ده ایماندن خارج ایتمه لرایدی ؟ علم اسلام ، هیچ اولمازسه ، قان دشمن مذهبله بری دیکرینه لغت اوقویان فرقه لره بولنمش اولماز ایدی ، اسلام عقیده سی دیانتله هیچ بر مناسبتی یوق بیپوده شیلردن هیچ اولمازسه بک قالورایدی .

موسی جارالله